

Posudek diplomové práce

Autorka práce: Hana Fuchsová

Název práce: Když dva dělají totéž, je či není to totéž? Paleodemografie neolitického pohřebiště Vedrovice studovaná různými autory

Oponent: Patrik Galeta, katedra antropologie, Západočeská univerzita v Plzni

Cílem diplomové práce bylo srovnání výsledků odhadů věku dožití a odhadu pohlaví neolitického kosterního souboru z Vedrovic od několika autorů a srovnání paleodemografické analýzy z jejich dat. I když je kapitola Cíle práce a hypotézy poněkud nezvykle formulována, souhlasím, že oba cíle byly v základu splněny. Cenná je souhrnná Tabulka P-7 s odhady věku dožití a pohlaví jednotlivých jedinců od všech čtyřech týmů, která doposud nebyla oficiálně zveřejněna.

První hlavní výsledek práce zřejmě nemohl překvapit. Pokud jeden soubor hodnotí v průběhu 20 let čtyři týmy, dva české, jeden francouzský a jeden britský, nemůžeme čekat, že dosáhnou stejných odhadů pohlaví a věku dožití. Metodické přístupy týmů se málo překrývaly a z různých důvodů studovali i jiné soubory koster. Pokud bych parafrázoval titul práce, týmy nedělaly totéž a nemohlo to tedy být totéž.

Druhý hlavní závěr je již zajímavější. I přes rozdíly v primárních datech paleodemografické analýzy hodnotí autorka práce rozdíly v křivkách úmrtnosti čtyř týmů za nevýrazné. I když je to z její strany spíše vizuální hodnocení, které není podpořeno testem shody křivek, je to zajímavý bod k diskuzi.

Práce je napsaná pečlivě, obsahuje minimum chyb a překlepů. Autorka kvalitně pracuje s velkým množstvím literatury z různých vědních disciplín, to bych rád vyzdvihl. V textu přesvědčila, že se dokázala zorientovat v archeologické i antropologické části vedrovického výzkumu. Za její práci je vidět úsilí, které do něj vložila.

Podle mého názoru si mohla ale situaci trochu zjednodušit. Nejsem si jistý, jak moc práci přispěla rozsáhlejší část textu tvořenou kapitolou 3 (Metody odhadu biologického profilu jedince) a kapitolou 4 (Neolit střední Evropy). Jde spíše o manifestaci dobré schopnosti práce s literaturou než text, na který ostatní části navazují. Minimálně by se rozsah kapitol dal zkrátit. Ušetřený rozsah se dal využít více v paleodemografické analýze a srovnání výsledků čtyř týmů. Pokud jsem to nepřehlédl, není možné zjistit, jak se liší výsledky jednotlivých dvojic týmů mezi sebou. Autorka uvádí jen souhrnnou shodu napříč všemi týmy najednou. Není pak překvapující, že je poměrně nízká.

V paleodemografické analýze bych vytknul, že autorka neověřovala předpoklady konstrukce úmrtnostních tabulek, především předpoklad stacionarity. Pokud byla populace rostoucí nebo klesající, jsou některé sloupce úmrtnostní tabulky artefaktem neověřeného předpokladu. Pro vnitřní srovnání výsledků čtyř týmů by to asi až tak nevadilo, ale závěry pro neolit z takových úmrtnostních tabulek dělat nelze. Paleodemografická část je myslím autorce odborně nejvzdálenější, to je v textu poznat.

Po strukturní stránce textu mám několik komentářů. Kapitola 5. (Lokalita Vedrovice a její pohřebiště) je zařazena v textu pozdě, protože informace z ní jsou potřeba už v předcházejících kapitolách. Je trochu nezvyklé, aby kapitola Cíle práce začínala větou „Nejprve bylo nutno shromáždit a analyzovat informace z literatury a nálezových deníků...“. Rovněž není typické, aby už kapitole Materiál a Metody byly uváděny výsledky na tabulky ve Výsledcích.

Otázky k obhajobě

1. V práci píšete, že u Podborského et al. (2002) jste s pomocí odhadů od jiných týmů rozřadila do skupin i jedince, u nichž nebyl odhadnut věk dožití. Na první pohled nedává smysl doplňovat data

jednoho týmu daty z jiných týmů, pokud je cílem práce srovnání těchto týmů. V práci píšete, proč jste se tak rozhodla, ale nebylo lepší se doplňování dat vyhnout?

2. Vedrovický soubor obsahuje více dospělých žen než mužů? Myslíte, že by to mohl být artefakt použité metodologie odhadu pohlaví? Pokud ne, zaznamenala jste názory některých autorů (např. Zvelebila), že neolitizace Evropy mohla probíhat tzv. žabími skoky. Malé skupinky kolonizátorů z Předního Východu prostupovali skoky krajinou, zakládaly nové zemědělské osady a přijímaly do nich ženy místních lovců a sběračů. Napadá vás k tomu nějaký komentář?

Navrhované hodnocení

Velmi dobře.

V Brně, 6. 9. 2024

Patrik Galeta